

TEMA 3:

A ÉPOCA FEUDAL

ÍNDICE

AP. 1.- A APARICIÓN DO FEUDALISMO

AP. 2.- A ORGANIZACIÓN DOS FEUDOS

AP. 3.- A SOCIEDADE FEUDAL OU ESTAMENTAL

> NOBREZA, CAMPESIÑADO E IGREXA.

AP. 4.- A EXPANSIÓN AGRÍCOLA E COMERCIAL

AP. 5.- AS CIDADES E OS SEUS HABITANTES.

AP. 6.- O AUMENTO DO PODER REAL

LIBRO:

- TEMA 2 (apartados 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8)
- TEMA 3 (apartados 1, 2, 3, 4, 5)

AP. 1.- A APARICIÓN DO FEUDALISMO

A PARTIR DO
SÉCULO X

**APARICIÓN DO
FEUDALISMO**

*Defínese como o
sistema de
organización
social e
económico propio
da Idade Media.*

**CAL É O CONTEXTO NO QUE
APARECE O FEUDALISMO?**

EN EUROPA VIVÍASE CON MOITA INSEGURIDADE POR DÚAS RAZÓN

1) AUMENTO DAS **GUERRAS ENTRE OS DIFERENTES REINOS**
TRAS A DIVISIÓN DO IMPERIO CAROLINXIO

2) VIVIUSE UNHA **SEGUNDA OLEADA DE POBOS INVASORES**
QUE AMEAZABAN AOS REINOS EUROPEOS. ESTES
INVASORES FORON:

- **OS NORMANDOS (VIKINGOS)**, PROCEDENTES DO NORTE
ATACABAN POLAS COSTAS EUROPEAS E ACABARON
FORMANDO REINOS.

- **OS SARRACENOS MUSULMÁNS**, PROCEDENTES DO NORTE
DE ÁFRICA AMEAZABAN AS COSTAS DO MEDITERRÁNEO.

- **OS MAXIARES**, QUE ATACARON O LESTE DE EUROPA E
ACABARON CREANDO O REINO DE HUNGRÍA.

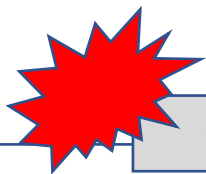
QUE FIXERON OS MONARCAS PARA FACER FRONTE Á SITUACIÓN?

O MONARCAS ACABARON
**CEDENDO PARTE DO SEU
PODER AOS NOBRES** QUE
POSUÍAN UN EXÉRCITO
PRIVADO E QUE SE
CONVERTÍAN NOS
SEUS VASALOS.

A CAMBIO DESTA AXUDA
OS NOBRES RECIBÍAN UN
TERRITORIO (CHAMADO
FEUDO), E
CONVERTÍANSE EN
SEÑORES FEUDAIS.

POLA SÚA PARTE, **OS CAMPESIÑOS**, ATEMORIZADOS POLA
INSEGURIDADE BUSCARON A PROTECCIÓN DOS NOBRES.
A CAMBIO DA SÚA PROTECCIÓN E DUN ANACO DE TERRA, OS
CAMPESIÑOS **CONVERTÍANSE EN SERVOS DO SEÑOR**, PERDENDO
A SÚA LIBERDADE.

DESTA MANEIRA TODA A POBOACIÓN PARTICIPA
DUN **SISTEMA BASEADO EN RELACIÓNS DE
DEPENDENCIA PERSOAL**, QUE CONSTITÚE A
BASE DO FEUDALISMO.

EN QUE CONSISTE O PACTO DE VASALAXE?

O REI OU NOBRE DE RANGO SUPERIOR RECIBE BAIXO A SÚA PROTECCIÓN AO NOBRE DE RANGO INFERIOR QUE SE CONVERTE NO SEU VASALO.

A CEREMONIA NA QUE SE ESTABLECE ESTA RELACIÓN COÑECÉMOLA COMO **CEREMONIA DE HOMENAXE E INVESTIDURA**:

- NA **HOMENAXE**, O VASALO, POSTO DE XEONLLOS, PROMETE FIDELIDADE E AXUDA MILITAR.
- NA **INVESTIDURA**, O REI OU NOBRE DE RANGO SUPERIOR ENTREGA AO VASALO UN FEUDO PARA O GOBERNE E EXPLOTE ECONOMICAMENTE.

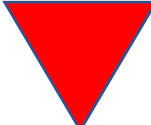

POLA SÚA PARTE,
A RELACIÓN
ENTRE NOBRES E
CAMPESIÑOS DA
LUGAR A UNHA
**RELACIÓN DE
SERVIDUME**

OS NOBRES OFRÉCENLLE UN
ANACO DE TERRA E PROTECCIÓN

OS CAMPESIÑOS CONVÉRTENSE
EN SERVOS QUE PAGAN PARTE DA
COLLEITA E SOMÉTENSE Á
XUSTIZA DO SEÑOR

AP. 2.- A ORGANIZACIÓN DO FEUDO

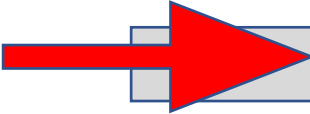

O FEUDO SON O **CONXUNTO**
DE TERRAS QUE O REI
ENTREGA AO SEÑOR A CAMBIO
DA SÚA FIDELIDADE.

O SEÑOR FEUDAL NON
PODIA VENDER ESAS
TERRAS PERO SÍ
TRANSMITILA EN
HERDANZA AOS SEUS
DESCENDENTES.

NEL **CONVIVEN O SEÑOR, OS SEUS VASALOS** (POR EX, OS
CABALEIROS DO EXÉRCITO) **E OS CAMPESIÑOS (LIBRES OU SERVOS)**

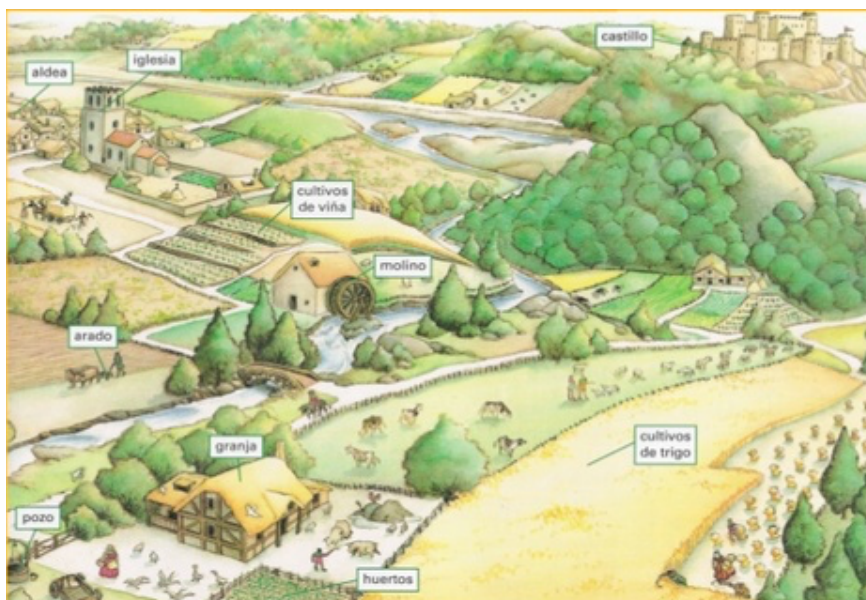

OBRIGAS E DEREITOS

SEÑOR FEUDAL	SERVOS (CAMPESIÑOS)
OBRIGAS: - PROTEXER A POBOACIÓN - PROPORCIONAR SEMENTES E APEIROS DE LABRANZA.	OBRIGAS: - TRABALLAR GRATIS AS TERRAS DO SEÑOR - ENTREGAR PARTE DA SÚA COLLEITA - PAGAR POLO USO DO FORNO, MUIÑO, FERRERÍA...
DEREITOS: - AUTORIDADE PARA IMPOÑER NORMAS E LEI - IMPARTIR XUSTIZA ENTRE OS CAMPESIÑOS SOMETIDOS ÁS SÚAS SENTENZAS E MULTAS. - CREAR IMPOSTOS E PEAXES	DEREITOS: - CULTIVAR A TERRA. - TER UNHA VIVENDA

CALES SON AS PRINCIPAIS PARTES DUN FEUDO?

DENTRO DO
FEUDO
PÓDENSE
DIFERENCIAR
DISTINTAS
PARTES E
ELEMENTOS:

- 1) **A VIVENDA DO SEÑOR FEUDAL:** UN CASTELO SE O SEÑOR É UN NOBRE OU UN MOSTEIRO SE PERTENCE Á IGREXA.
- 2) **A RESERVA SEÑORIAL:** CONXUNTO DE TERRAS DO PROPIEDAD DO SEÑOR.
- 3) **AS ALDEAS** DONDE VIVEN OS CAMPESIÑOS.
- 4) **OS MANSOS**, QUE SON AS TERRAS CULTIVADAS POLOS SERVOS.
- 5) **AS PARCELAS** PROPIEDAD DOS CAMPESIÑOS LIBRES.
- 6) **OS BOSQUES** QUE ERAN PROPIEDAD DO SEÑOR E ERAN MOI IMPORTANTES XA QUE PROPORCIONABAN LEÑA, ALIMENTOS...
- 7) INSTALACIÓNS COMO **O MUÍÑO, A FERREIRÍA, O FORNO, AS PONTES...** FUNDAMENTAIS PARA A VIDA DIARIA (PROPIEDAD DO SEÑOR, OS CAMPESIÑOS TIÑAN QUE PAGAR POR USALOS)

AP. 3.- A SOCIEDADE ESTAMENTAL

A SOCIEDADE ESTAMENTAL **DIVIDÍASE EN ESTAMENTOS.**

A CARACTERÍSTICA QUE DEFINE ESTE MODELO DE SOCIEDADE É QUE **AS LEIS E A XUSTIZA ERAN DIFERENTES SEGUNDO O ESTAMENTO** AO QUE SE PERTENECÍA.

A PERTENZA A UN OU OUTRO ESTAMENTO **CONSIDERÁBASE VONTADE DE DEUS**, E POR TANTO HABÍA QUE ACEPTALO CON RESIGNACIÓN

PÓDENSE
DISTINGUIR
**DOUS
GRANDES
GRUPOS**

PRIVILEXIADOS: NOBREZA E CLERO

NON PRIVILEXIADOS: TRABALLADORES

DENTRO DESTA SOCIEDADE **CADA GRUPO TEN UNHA FUNCIÓN SOCIAL** RESPECTO AOS DEMAIS:

- > **A NOBREZA** ENCÁRGASE DE DEFENDER Á SOCIEDADE.
- > **O CLERO** ENCARGÁSE DE REZAR PARA A SALVACIÓN DAS ALMAS.
- > **OS TRABALLADORES** (CAMPESIÑOS, ARTESÁNS, COMERCIANTES) PROPORCIONAN ALIMENTOS E PRODUCTOS A RESTO

O REI

- TIÑA UN **CARACTER SAGRADO** E CONSIDERÁBASE ESCOLLIDO POR DEUS PARA GOBERNAR E DEFENDER A CRISTIANDADE.
- OS REINO CONSIDÉRASE UN **PATRIMONIO PERSOAL**.
- **GOVERNABA AXUDADO POLO CONSELLO REAL**, DO CAL FORMABAN PARTE OS NOBRES DE MAIOR RANGO E OS RELIXIOSOS MAIS IMPORTANTES.

OS PRIVILEXIADOS

SON UNHA MINORÍA DA POBOACIÓN PERO GOZAN DE TODOS OS DEREITOS:

- PROPIETARIOS DAS TERRAS, NON TRABALLAN E VIVEN DE RENTAS
- NON PAGAN IMPOSTOS
- OCUPAN OS ALTOS CARGOS D REINO

OS NON PRIVILEXIADOS

ERAN A MAIORÍA DA POBOACIÓN E NON POSUÍAN NINGÚN DEREITO:

- DEBÍAN PAGAR IMPOSTOS
- ESTABAN SOMETIDOS Á XUSTIZA DOS SEÑORES.

Como viven...

>> A NOBREZA - "OS BELLATORES"

O PAPEL DA NOBREZA NA
SOCIEDADE ERA O DE
PROTEXER MILITARMENTE
Á SOCIEDADE

PARA ELO CONTABA COAS
RENDAS QUE OBTÍÑAN DOS
SEUS FEUDOS, GRACIAS ÁS
QUE PODÍA CONSTRUIR O
CASTELO, POSUÍ CABALOS
E ARMAS, E MESMO CREAR
EXÉRCITOS PRIVADOS

A ACTIVIDADE
MAIS
IMPORTANTE
ERA O
ADESTRAMENTO
PARA O
COMBATE

A SÚA OBRIGA ERA ESTAR PREPARADO
PARA FORMAR PARTE DA **MESNADA**, O
EXÉRCITO FORMADO POLOS SEÑORES
FEUDAIS QUE DEBÍA ACUDIR EN
AUXILIO DO REI

OUTRAS RUTINAS DIARIAS CONSISTÍAN EN
INSPECCIONAR AS TERRAS DO FEUDO, COBRAR
IMPOSTOS, IMPARTIR XUSTIZA...

ADEMAIS, A NOBREZA DISFRUTABA DE **GRANDES**
BANQUETES ANIMADOS POR XUGLARES E TROVADORES,
OU **XORNADAS DE CAZA** POLOS SEUS DOMINIOS.

A EDUCACIÓN PARA FORMAR PARTE DA ORDE DE CABALERIA COMEZABA EXERCENDO COMA **PAXE** DOUTRO SEÑOR AOS 6 ANOS. LOGO INICIABA O SEU ADESTRAMENTO MILITAR ATA OS 18 ANOS, MOMENTO EN QUE ERA INVESTIDO COMO CABALEIRO.

O IDEAL DUN BO CABALEIRO IMPLICA VALORES COMO A LEALTADE, A VALENTÍA, O AMOR CORTÉS CARA A SÚA DAMA E A DEFENSA DOS MAIS DÉBILES.

AS DAMAS DA NOBREZA

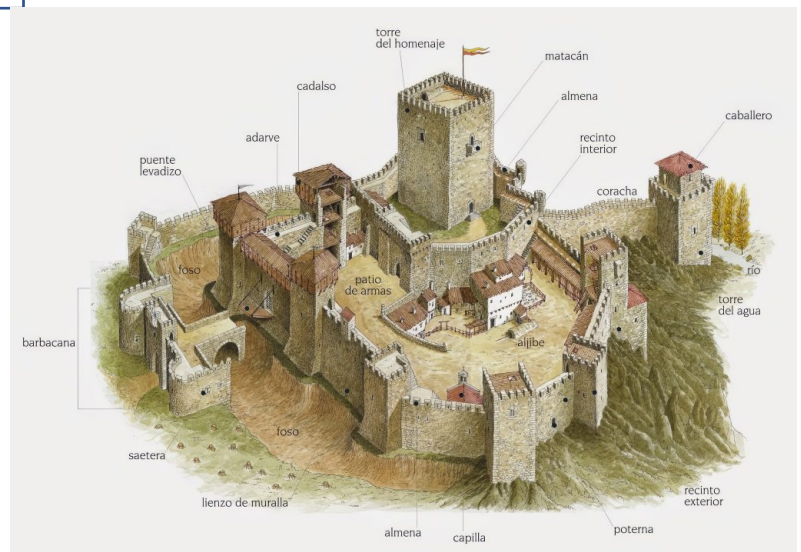
A VIVENDA DO SEÑOR: O CASTELO

O CASTELO ERA A VIVENDA DO SEÑOR, PERO TAMÉN UN LUGAR DE REFUXIO PARA OS CAMPESIÑOS EN CASO DE ATAQUES.

ACOSTUMABAN SITUARSE EN **LUGARES ELEVADOS**, PARA FACILITAR A SÚA DEFENSA. ADEMAIS PARA RESISTIR OS ASEDIOS, DEBÍAN SER **AUTOSUFICIENTES**

O SEU INTERIOR ERA FRÍO E OSCURO, CON **POUCAS COMODIDADES**. APENAS HABÍA MUEBLES E NUN MEMSO CUARTO DORMÍAN VARIAS PERSOAS DA MESMA FAMILIA.

ALGÚNHAS DAS **PARTES DO CASTELO**

- **TORRE DA HOMENAXE** > VIVENDA DO SEÑOR
- **PATIO DE ARMAS** > ESPAZO CENTRAL ONDE SE DESENVOLVE AS RUTINAS DIARIAS
- **FOSO E MURALLAS**
- **CAMIÑO DE RONDA** > PASEO POLO ALTO DA MURALLA PARA VIXIAR.

>> O CAMPESIÑADO - "OS LABORADORES"

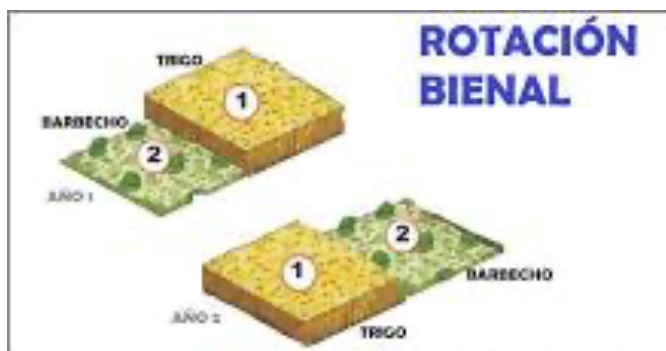
A VIDA DOS
CAMPESIÑOS ERA
MOI DURA E
MISERENTA

- TRABALLABAN DE SOL A SOL.
- CULTIVABAN CEREAIS PARA FACER PAN, LEGUMES, HORTALIZAS, FROITAS, VIÑEDOS E OLIVEIRAS

POR QUE PODEMOS FALAR DUNHA AGRICULTURA DE SUBSISTENCIA?

1.- EMPREGABAN **FERRAMENTAS MOI RUDIMENTARIAS**, POLO QUE OBTIÑAN POUCOS RENDEMENTOS E TIÑA QUE TRABALLAR TODA A FAMILIA.

2.- PRACTICABAN O SISTEMA DE **ROTACIÓN BIENAL** (DE ANO E VEZ), PARA NON ESGOTAR A TERRA. CONSISTE EN DIVIDIR A PARCELA EN DÚAS PARTES: NO PRIMEIRO ANO DÉIXASE UNHA LEIRA SEN CULTIVAR (BARBEITO) PARA QUE O CHAN SE RECUPERE; AO ANO SEGUINTE, ALTÉRNASE A PARCELA CULTIVADA.

>> O CLERO - "OS ORADORES"

DURANTE A IDADE MEDIA, A IGREXA DIRIXÍA A VIDA SOCIAL E ESPIRITUAL DA SOCIEDADE, E ADEMAIS TIÑA UNHA GRANDE INFLUENCIA POLÍTICA.

A ORGANIZACIÓN DA IGREXA

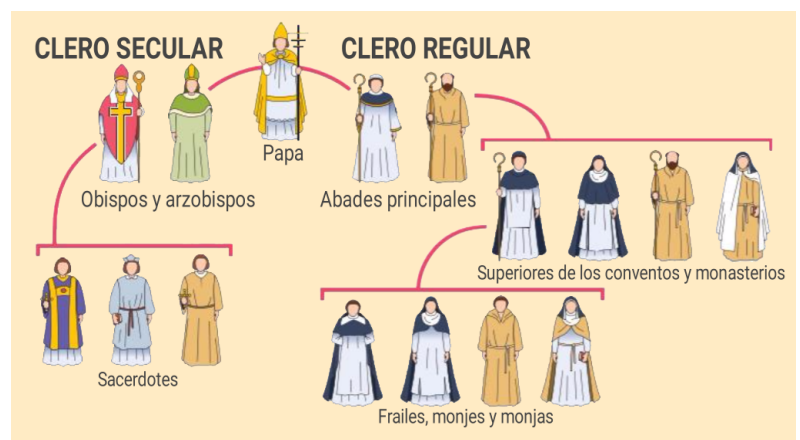
DISTINGUENSE DÚAS CATEGORÍAS:

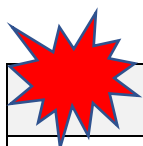
1 CLERO SECULAR

- ESTÁ EN CONTACTO COS CREENTES.
- SEGÚN IMPORTANCIA SON OS CARDENAIS, OBISPOS E SACERDOTES.

2 CLERO REGULAR

- DEDÍCASE Á ORACIÓN NOS MOSTEIROS OU CONVENTOS.
- SEGÚN IMPORTANCIA SON OS ABADES E MONXES.

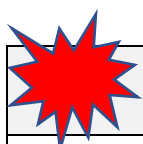

ALGÚNS EXEMPLO DA INFLUENCIA SOCIAL DA IGREXA?

ERA O EDIFICIO MAIS IMPORTANTE DA ALDEA E AS CAMPÁS MARCABAN O RITMO DA VIDA DIARIA (ANUNCIABAN AS HORAS, AVISABAN DE PERIGOS, CHAMABAN AOS VECIÑOS...)	• ORGANIZABA CEREMONIAS VITAIS (BAUTIZO, BODA, FUNERAL) • ORGANIZABA AS FESTIVIDADES DO CALENDARIO (NADAL, PASCUA, FESTAS LOCAIS...)	RESPECTO AOS OBRIGAS RELIXIOSAS, (ASISTIR A MISA) MOITOS CRISTIÁNS PRACTICARON AS PEREGRINACIÓNS AOS SANTOS LUGARES EN BUSCA DE RELIQUIAS (ROMA, XERUSALEM E SANTIAGO)
---	--	---

INTERVIÑA NA VIOLENCIA DA SOCIEDADE MEDIANTE DOUS PRIVILEXIOS: A **"PAZ DE DEUS"**, QUE CASTIGABA AOS CABALEIROS QUE ATACABAN AOS DÉBILES; E AS **"TREGUAS DE DEUS"**, QUE PROHIBÍA AS GUERRAS ENTRE OS XOVES E DOMINGOS.

COMO SE REFLEXA A INFLUENCIA POLÍTICA DA IGREXA?

PROPIETARIA DE MOITAS TERRAS QUE LLE PROPORCIONABAN MOITOS BENEFICIOS: • OBTIÑA RENDAS DOS SEUS FEUDOS. • COBRABA O DÉCIMO (DÉCIMA PARTE DA COLLEITA) AOS CAMPESIÑOS • RECIBÍA DONACIÓNS	TAMÉN REALIZABA UNHA IMPORTANTE LABOR SOCIAL E CULTURAL: • ASISTENCIA A POBRES E ENFERMOS • ENCARGÁBASE DO ENSINO • COPIABA LIBROS NAS BIBLIOTECAS DOS MOSTEIROS.
--	--

A VIDA NUN MOSTEIRO

OS MOSTEIROS
PERTENCÍA ÁS
CHAMADAS
ORDES MONÁSTICAS

ESTABAN DIRIXIDAS POR UN
ABAD / ABADESA QUE DIRIXÍA A
UN GRUPO **MONXES / MONXAS**

CADA ORDE MONÁSTICA ESTABA SOMETIDA A UNHA REGRA; É DICIR, UN CONXUNTO DE NORMAS QUE ESTABLECÍAN COMO DEBÍAN VIVIR OS QUE PERTENCÍAN A ESA ORDE.

PARA ENTRAR NUN MOSTEIRO HABÍA UN **PERIODO DE APRENDIZAXE** (NOVICIADO) E FACER OS **VOTOS DE POBREZA, OBEDIENCIA E CASTIDADE**

A ORDE MAIS IMPORTANTE FOI A **ORDE BENEDICTINA**,
FUNDADA POR SAN BENITO DE NURSIA

O DÍA A DÍA DOS MONXES CENTRÁBASE NO **ORA ET LABORA** (REZA E TRABALLA) E CADA UN TIÑA AS SUAS FUNCÍONS (CULTIVAR O HORTO, COPIAR LIBROS, COIDAR ENFERMOS...). GARDABAN SILENCIO A MAIOR PARTE DO DÍA, RECIBIAN MOI POUCAS VISITAS E LEVABAN UNHA VIDA MOI AUSTERA

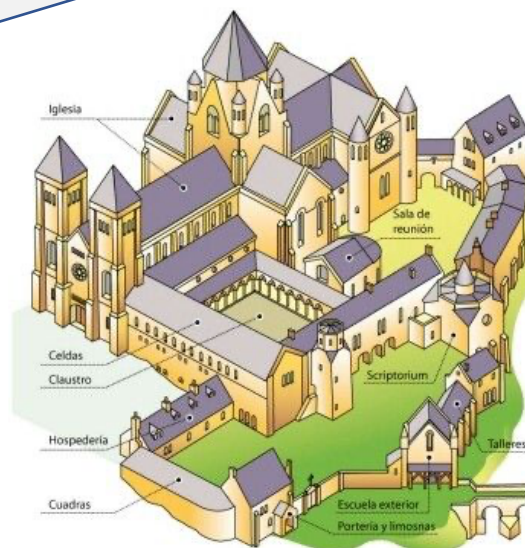
HORARIO
DUN FRADE

DIFERENTES ORDES MONÁSTICAS
CO SEU HÁBITO

PARTES DESTACADAS DUN MOSTEIRO

A PARTE
PRINCIPAL DO
MOSTEIRO ERA
A IGREXA

O **SCRIPTORIUM** ERA A BIBLIOTECA
DONDE COPIABAN OS LIBROS

A **SALA CAPITULAR** ERA O LUGAR
DONDE SE REUNÍAN PARA TRATAR
OS ASUNTOS DO MOSTEIRO

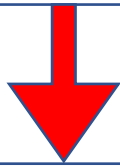
AO SEU CARÓN ESTABA O
CLAUSTRO, PATIO ONDE PASEABAN
E CHARLABAN OS MONXES

OS MONXES DORMÍAN
NAS **CELDAS** E COMÍAN
NO **REFECTORIO**

OUTROS LUGARES: A
HOSPEDERÍA (PARA
ACOLLER PEREGRINOS)
ESCOLA, HORTAS...

AP. 4.- A EXPANSIÓN AGRÍCOLA E COMERCIAL

NA FASE INICIAL DA IDADE MEDIA, EUROPA SE
CONVERTERA NUN TERRITORIO BASICAMENTE RURAL,
BASEADO NUNHA ECONOMÍA DE SUBSISTENCIA.

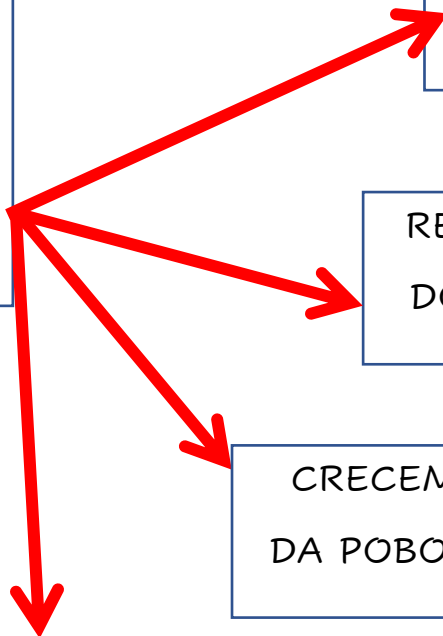
FRONTE A ESA
SITUACIÓN, A
**PARTIR DO SÉCULO
XI COMEZA A
EXPERIMENTARSE
CERTOS CAMBIOS
QUE NOS LEVAN A
UNHA ÉPOCA DE
EXPANSIÓN.**

MELLORAS NA
AGRICULTURA

REACTIVACIÓN
DO COMERCIO

CRECEMENTO
DA POBOACIÓN

CRECEMENTO
DAS CIDADES.

>> O AUMENTO DA PRODUCCIÓN AGRÍCOLA

A PARTIR DO SÉCULO XI VIVIUSE UN PERIODO DE EXPANSIÓN DA AGRICULTURA GRACIAS Á COMBINACIÓN DUNHA SERIE DE CAUSAS

MELLORA DO CLIMA

AUMENTO DA SUPERFICIE CULTIVADA, GRACIAS Á TALA DE BOSQUES

MELLORA DO INSTRUMENTAL AGRÍCOLA

INTRODUCCIÓN DO ARADO NORMANDO E DA COLLERA NOS CABALOS, ...

NOVOS MÉTODOS DE CULTIVO

PASO DO SISTEMA DE ROTACIÓN BIENAL AO **SISTEMA DE ROTACIÓN TRIENAL**

AUMENTO DO NÚMERO DE **MUÍÑOS DE VENTO E AUGA**, QUE FACILITABAN O MOÍDO DO GRAN

TODO ISO PROVOCOU UN
AUMENTO DA PRODUCTIVIDADE
(RENDEMENTO DO TRABALLO POR SUPERFICIE)

CONSECUENCIAS

- **MAIS CANTIDADE DE ALIMENTOS**
- **MAN DE OBRA QUE SOBRA NO CAMPO**

>> CRECEMENTO DE POBOACIÓN

MELLOR
ALIMENTACIÓN

MELLOR
SAÚDE

DIMINUCCIÓN DA
MORTALIDADE

**AUMENTO DE POBOACIÓN
(DE 45 A 75 MILLÓNS NO SEC. XIV)**

**NECESIDADE
DE MAIS
TERRAS DE
CULTIVO**

CONSEGUIUSE
MEDIANTE A
TALA DE
BOSQUES,
DESECACIÓN
DE MARISMAS

**AUMENTO DA
EMIGRACIÓN
CAMPESIÑA CARA
AS CIDADES, EN
BUSCA DE
MELLORES
CONDICIÓNS DE
VIDA**

O AUMENTO DA
PRODUCCIÓN
XEROU
**EXCEDENTES
DESTINADOS AO
MERCADO**

**COMERCIANTES, ARTESÁNS E CAMPESIÑOS
XUNTÁRONSE PARA FORMAR BURGOS
(CIDADES), DANDO LUGAR AO RENACER DE
CIDADES QUE XA EXISTÍAN OU Á
CREACIÓN DOUTRAS NOVAS.**

O
INTERCAMBIO
DE PRODUTOS
ESTIMULOU O
COMERCIO E A
PRODUCCIÓN
ARTESANAL

>> A EXPANSIÓN COMERCIAL

FOI **CONSECUENCIA** DE...

> MELLORAS NO TRANSPORTE

> INNOVACIÓNS
COMERCIAIS

APARICIÓN DE
NOVAS FORMAS DE
PAGO COMO AS
LETRAS DE CAMBIO

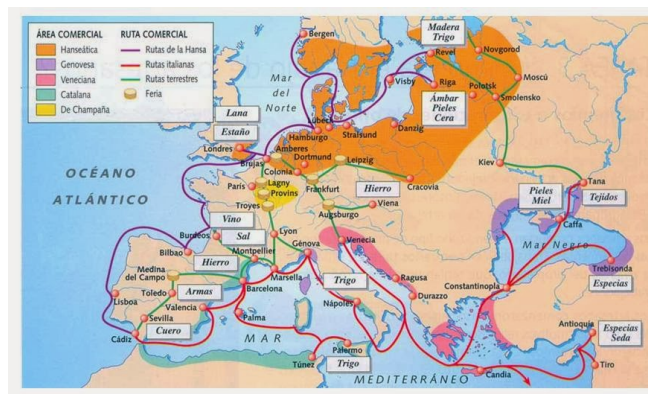
3 TIPOS DE COMERCIO

MERCADOS SEMANAIS, NOS QUE SE
INTERCAMBIAN PRODUTOS LOCAIS

FEIRAS ANUAIS, NAS QUE SE REÚNEN
MERCADORES DE TODO EUROPA PARA

COMERCIO DE LONGA DISTANCIA, QUE TRAE
PRODUTOS DO EXTREMO ORIENTE E ÁFRICA,
XERALMENTE A TRAVÉS DO MEITERÁNEO

AS RUTAS COMERCIAIS DA EUROPA MEDIEVAL

RUTA DO MEDITERRÁNEO: UNÍA EUROPA CO IMPERIO BIZANTINO E ORIENTE, DE ONDE CHEGABAN PRODUTOS DE LUXO (SEDAS, ESPECIAS, PERFUMES...). OS PRINCIPAIS PORTOS ERAN VENECIA, XÉNOVA, MARSELLA...

RUTA DO ATLÁNTICO: ÍA DESDE LISBOA ATA AS CIDADES DA HANSA NO MAR BÁLTICO. ENTRE ELAS INTERCAMBIÁBANSE LA, VIÑO, PELES, AMBAR... CIDADES IMPORTANTES ERAN BRUXAS OU GANTE.

RUTAS TERRESTRES: UNÍAN OS PORTOS DO MEDITERRÁNEO E O ATLÁNTICO. FORON CADA VEZ MAIS SEGURAS POLO INTERESE DOS MONARCAS EN PROTEXER AOS MERCADERES. O TRANSPORTE FACÍASE A LOMBOS DOS ANIMAIS OU MEDIANTE BARCOS QUE NAVEGABAN POLOS RÍOS.

AS INNOVACIÓNS COMERCIAIS: O NACEMENTO DA BANCA

- > **APARECEN OS CAMBIADORES:** PERSAS QUE CONOCÍAN O VALOR DAS MOEDAS DE CADA CIDADE E AS INTERCAMBIABAN.
- > **APARECEN AS LETRAS DE CAMBIO:** DOCUMENTOS QUE SERVÍAN PARA PAGAR SEN NECESIDADE DE DIÑEIRO FÍSICO.
- > **APARECEN OS CRÉDITOS COMERCIAIS:** PRESTAMOS A CAMBIO DUN INTERESE QUE SERVEN PARA FINANCIAR VIAXES COMERCIAIS

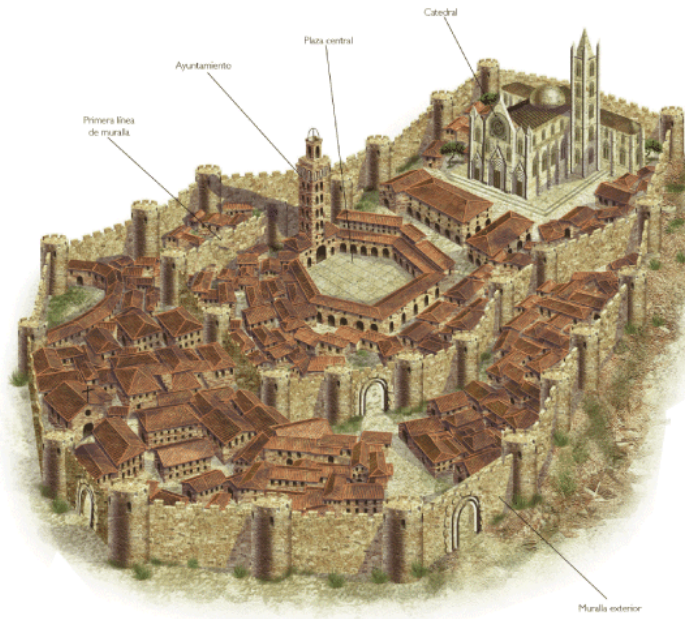
AP. 5.- AS CIDADES E OS SEUS HABITANTES

CARACTERÍSTICAS DAS CIDADES MEDIEVAIS

> **ESTABAN AMURALLADAS**
(SERVÍAN DE PROTECCIÓN E
PARA O CONTROL E O COBRO
DE IMPOSTOS)

> **ARTICULÁBANSE EN TORNO A
UNHA PRAZA MAIOR**, ONDE SE
ATOPA A CATEDRAL, O
CONCELLO E O MERCADO.

> FORA DAS MURALLAS FORON APARECENDO
NOVOS BARRIOS, DENOMINADOS
ARRABALDES. CO PASO DO TEMPO, **ALGÚNAS**
FORON AMPLIOANDO AS MURALLAS

> O PLANO (DISTRIBUCIÓN DAS
RÚAS) ERA IRREGULAR. AS RÚAS
ERAN ESTREITAS E SINUOSAS.

> **A POBOACIÓN CONCÉNTRANSE
EN BARRIOS SEGUNDO A SÚA
ACTIVIDADE ARTESANAL**, DA CAL
ADOPTAN O NOME (FERRERÍA,
CALDERERÍA, DOS
BORDADORES...). **ADEMAIS
NALGÚNHAS CIDADES ATOPAMOS
BARRIOS SEPARADOS PARA AS
MINORÍAS RELIXIOSAS: XUDERÍAS**

A MAIOR PARTE DAS CIDADES ERAN DE
PEQUENO TAMAÑO, E POUCAS SUPERABAN
OS 100.00 HABITANTES

AS CASAS ESTABAN CONSTRUÍDAS CON MADEIRA, POLO QUE OS INCENDIOS ERAN FRECUENTES. NELAS TAMPOUCO HABÍA REDE DE SUMIDOIROS NI AUGA POTABLE, POLO QUE AS ENFERMIDADES ERAN HABITUAIS

COMO SE GOVERNABAN AS CIDADES MEDIEVAIS?

> AO PRINCIPIO, OS CIDADÁNS REUNÍANSE EN ASAMBLEA PARA TOMAR AS DECISIÓNS.

> MAIS ADIANTE, OS HABITANTES ELEXÍAN AOS **MAXISTRADOS QUE OS REPRESENTABAN, BAIXO A DIRECCIÓN DUN ALCALDE (BURGOMESTRE)**

> CO PASO DO TEMPO, O GOBERNO DAS CIDADES QUEDOU EN MAS DAS FAMILIAS MAIS RICAS (GRANDES COMERCIANTES, BANQUEIROS E NOBREZA) QUE ACABARON FORMANDO O **PATRICIADO URBANO**

Casa do concello en
Florenxia (Italia)

Casa do concello en
Bruxas (Bélxica)

>> OS HABITANTES DAS CIDADES

AS PRIMEIRAS AGLOMERACIÓNS DE PERSONAS EN TORNO A UN CASTELO OU UN MOSTEIRO RECIBIRON O NOME DE **BURGOS**, POLO QUE OS SEUS HABITANTES RECIBIRON O NOME DE **BURGUESES**

CO PASO DO TEMPO,
OS BURGUESES
CONSTITUIRON UNHA
NOVA CLASE SOCIAL:
A BURGUESÍA.

A SÚA RIQUEZA PROCEDÍA DE
ACTIVIDADES COMO A **ARTESANÍA**,
O COMERCIO OU A BANCA.

SEGUNDO A SÚA RIQUEZA, PODEMOS DIVIDILOS EN **ALTA BURGUESÍA** (FORMADA POR GRANDES COMERCIANTES E BANQUEIROS) E **PEQUENA BURGUESIA** (OS PEQUENOS ARTESÁNS E COMERCIANTES)

XUNTO AOS BURGUESES, NAS CIDADES TAMÉN VIVÍAN NOBLES, XENTE DA IGREXA, E XENTE HUMILDE COMO CRIADOS OU POBRES

"O AIRE DAS CIDADES FAITE LIBRE"

ADEMAIS DAS DIFERENCIAS ECONÓMICOS, A GRAN DIFERENCIA DAS CIDADES RESPECTO DA VIDA NOS FEUDOS TIÑA QUE VER COA LIBERDADE, XA QUE **OS BURGUESES ERAN HOMES LIBRES E NON ESTABAN SOMETIDOS A AUTORIDADE DO SEÑOR FEUDAL** (> DE FEITO SE UN SERVO CONSEGUÍA VIVIR UN ANO NA CIDADE SEN SER CAPTURADO QUEDABA LIBERADO)

A ARTESANÍA E OS GREMIOS

AS CIDADES ERAN O CENTRO DE ACCIÓN DE ARTESÁNS E COMERCIANTES

PARA DESENVOLVER ESTAS ACTIVIDADES CREOUSE UN SISTEMA DE ORGANZIACIÓN MOI CARACTERÍSTICA DURANTE A IDADE MEDIA: **OS GREMIOS**

OS GREMIOS ERAN ASOCIACIÓNS DE PERSOAS QUE SE DEDICABAN Á MESMA ACTIVIDADE PROFESIONAL

OS GREMIOS ESTABLECÍAN **NORMAS PARA IMPEDIR A COMPETENCIA** DE ARTESÁNS DOUTRAS CIDADES, E PARA **REGULAR A CALIDADE, A CANTIDADE E OS PREZOS** DOS PRODUTOS QUE ELABORABAN.

OS GREMIOS **AGRUPÁBANSE EN RÚAS**, QUE RECIBÍAN O NOME DA SÚA ACTIVIDADE (PRATEIROS, TECEDORES...)

PARA FORMAR PARTE DUN GREMIO HABÍA QUE SEGUIR UNHA **CARREIRA PROFESIONAL**

COMENZÁBASE SENDO **APRENDIZ** DO OBRADOIRO, NO CAL SE TRABALLABA SEN COBRAR MENTRES SE APRENDÍA O OFICIO

PASADOS UNS ANOS, ASCENDÍASE A **OFICIAL**, O QUE DABA O DEREITO A COBRAR POLO TRABALLO

FINALMENTE, HABÍA A POSIBILIDADE DE CONVERTIRSE EN **MESTRE**, E TER O DEREITO A ABRIR UN NOVO TALLER. PARA OBTENIR ESTE PRIVILEXIO HABÍA QUE SUPERAR A PROBA DA "**OBRA MESTRE**" NA QUE SE DEMOSTRABA TER AS HABILIDADE NECESARIAS PARA DESENVOLVER O OFICIO

AP. 5.- O AUMENTO DO PODER REAL

"O PRIMEIRO ENTRE IGUAIS"

AO PRINCIPIO DA ÉPOCA FEUDAL, **O REI ERA SIMPLEMENTE O SEÑOR FEUDAL MAIS PODEROSO DO REINO**, PERO UNICAMENTE MANDABA SOBRE OS SEUS FEUDOS, XA QUE NO RESTO DO TERRITORIO MANDABAN OS OUTROS SEÑORES.

CO PASO DO TEMPO E A EXPANSIÓN DAS CIDADES, **O REI BUSCOU A ALIANZA DA BURGUESÍA PARA IMPOÑER O SEU PODER SOBRE OS OUTROS SEÑORES FEUDAIS**

POLA SÚA PARTE, OS BURGUESES NECESITABAN A PROTECCIÓN DOS REIS PARA COMERCiar A TRAVÉS DOS FEUDOS E PODER CONTROLAR O GOBERNO DAS CIDADES

PARA CONSEGUIR O APOIO DA BURGUESÍA, OS REIS ASINARON AS CHAMADAS **CARTAS DE POBOAMENTO OU FOROS**

ESTES DOCUMENTOS OUTORGABAN PRIVILEXIOS AOS HABITANTES DAS CIDADES E ESTABLECÍAN AS NORMAS DE GOBERNO

A CAMBIO DESTES FOROS, **OS BURGUESES ACEPTARON PAGAR IMPOSTOS QUE PERMITIRON AOS REIS CONTRATAR SOLDADOS E TER FUNCIONARIOS PARA ADMINISTRAR MELLOR O REINO.**

Foro de Calatayud

Todos os poboadores que veñan po-boar Calatayud queden absoltos e li-bres de cantas débedas contraesen (...) e onde queira que tiveren herdades ou haberes, téñano todo a salvo e sen tra-bas, libre e franco para vendelo, doalo e gravalo a quen eles queiran. (...)

Elixa o Concello (concello) de Calata-yud o xuíz que queira. (...)

Ningún veciño de Calatayud pague peaxes en terra do rei.

Foro de Calatayud concedido por Alfonso I de Aragón, 1131.

AO PRINCIPIO DA ÉPOCA FEUDAL, O REI GOVERNABA COA AXUDA DO **CONSELLO REAL**, UN ORGANISMO NO QUE ESTABAN REPRESENTADAS AS PERSOAS MAIS IMPORANTES DA NOBREZA E O CLERO

OUTRO GRAN AVANCE: A CREACIÓN DOS PARLAMENTOS

A PARTIR DO SÉCULO XII, **OS REIS COMEZARON A CONVOCAR TAMÉN A ESTAS REUNIÓN S Á BURGUESÍA**, PARA CONTRARRESTAR O PODER DOS OUTROS GRUPOS, AO TEMPO QE RECOÑECÍA A SÚA RELEVANCIA SOCIAL

ESTAS REUNIÓN S DO REI CON REPRESENTANTES DOS TRES ESTAMENTOS (NOBREZA, CLERO E BURGUESÍA) COÑÉCNSE CO NOME DE **PARLAMENTOS OU CORTES**

O REI CONVOCABA ESTAS REUNIÓN S PARA PODER COBRAR NOVOS IMPOSTOS, A CAMBIO DE ESCOITAR AS QUEIXAS E SATISFACER AS PETICIÓNS DOS OUTROS GRUPOS.

RESPECTO DOS NOVOS IMPOSTOS, HAI QUE TER EN CONTA QUE UNICAMENTE OS PAGABAN OS DO ESTAMENTO NON PRIVILEXIADO; É DICIR, A BURGUESÍA.